

ARBOGA KOMMUN

Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter

Antaget av kommunstyrelsen
2022-01-11

Innehåll

1	Inledning	3
2	Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.....	4
3	Riktlinjer för Arboga kommuns minoritetspolitiska arbete	5
3.1	Information om rättigheter	5
3.2	Skydda och främja språk och kultur	5
3.3	Äldreomsorg på minoritetsspråk	6
4	Uppföljning	7

1 Inledning

I februari 2000 ratificerade Sverige Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan). I samband med ratificeringen infördes minoritetspolitik som politikområde inom den svenska statsbudgeten. När riksdagen beslutade om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken utgick man från Europarådets konventioner. Regeringen kompletterade dessa kriterier och kom fram till att en grupp, för att räknas som nationell minoritet i Sverige, ska ha

- en uttalad samhörighet och en icke-dominerande ställning i samhället
- en religiös, språklig, traditionell och/eller kulturell tillhörighet
- en vilja och strävan att behålla sin identitet
- historiska eller långvariga band med Sverige

Judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar uppfyller dessa kriterier.

Ramkonventionen slår fast att skyddet av nationella minoriteter, och av de rättigheter och friheter som tillkommer personer som tillhör dessa minoriteter, utgör en integrerad del av det internationella skyddet av mänskliga rättigheter.

I språklagen anges att de nationella minoritetsspråken i Sverige är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Den svenska minoritetspolitiken syftar till att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

2 Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Lagen trädde i kraft 2009. Förändringar i minoritetslagen från 1 januari 2019 omfattar förstärkningar i de allmänna bestämmelserna som gäller samtliga nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Minoritetslagens allmänna bestämmelser gäller i hela landet och omfattar samtliga fem nationella minoriteter och minoritetsspråk.

De allmänna bestämmelserna slår bl a fast att:

- Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och de föreskrifter som lagen hänvisar till.
- Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken
- Det allmänna ska främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur.
- Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.
- Kommuner och landsting ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Minoritetslagen innehåller även nya paragrafer om äldreomsorg på samtliga minoritetsspråk och stöd för upprätthållande av de äldres kulturella identitet:

- En kommun ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper.
- Kommunen ska beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.
- Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorg om möjligheterna till sådan service och omvårdnad.
- Kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden av äldre människor.

3 Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter

Syfte med riktlinjerna är att säkerställa att Arboga kommun lever upp till lagstiftningens intentioner; "att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande".

Denna riktlinje utgör styrdokument och förhåller sig övergripande till de allmänna bestämmelserna i minoritetslagen. Mål och delmål ska integreras i verksamhetsdokument för mänskliga rättigheter, demokratifrågor, social hållbarhet, folkhälsa etc, och i verksamhetsplaner för barn- och utbildningsnämnd, socialnämnd, fritids- och kulturnämnd samt i strategiska planer.

3.1 Information om rättigheter

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk, 3 §

"Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter denna lag hänvisar till."

Kommunstyrelsen ansvarar för att övergripande information om de nationella minoriteternas rättigheter finns tillgänglig på kommunens hemsida.

3.2 Skydda och främja språk och kultur

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk, 4 §

"I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken."

"Det allmänna ska främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige."

"Barns utveckling av kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt."

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för att erbjuda modersmålsundervisning till elever inom grundskolan och särskolan som tillhör någon av de nationella minoriteterna, samt informera vårdnadshavare om denna rättighet.

Fritids- och kulturnämnden ansvarar för att informera om möjligheten för nationella minoriteter att bilda föreningar och söka föreningsbidrag.

Främjande av de nationella minoriteternas kultur och språk ska integreras i nämndernas ordinarie verksamheter, t ex bibliotekets utbud av litteratur, tidskrifter och annan media.

Samtliga nämnder ska erbjuda enskilda personer att använda minoritetsspråk vid muntliga och skriftliga kontakter som rör ett enskilt ärende, om det finns personal som behärskar minoritetsspråket och vill använda språket i tjänsten.

3.3 Äldreomsorg på minoritetsspråk

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk, 18 §

"En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper."

"Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet".

"Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad".

Socialtjänstlagen, 5 kap, 6 §

"Kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden av äldre".

Socialnämnden ska erbjuda möjlighet att få hela eller väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorg på nationellt minoritetsspråk, om det finns personal som behärskar de nationella minoritetsspråken och som vill använda språket i tjänsten.

Socialnämnden ska inhämta information om vilka språkkunskaper som personalen inom äldreomsorgen har i minoritetsspråk, samt om personalen vill använda språket i tjänsten.

Socialnämnden ska vid rekrytering av personal inom äldreomsorgen beakta de sökandes kunskaper inom minoritetsspråk och minoriteternas kultur.

4 Uppföljning

Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget har ett nationellt uppföljningsansvar för minoritetspolitiken och följer årligen upp kommunernas minoritetspolitiska arbete.

ARBOGA KOMMUN

Datum
2021-10-21

Diarienummer
KS 422/2021-008

8 (8)